

VU Research Portal

De N-VA is eigenlijk de marionet van Michel

Lievens, J.

published in

De Standaard

2018

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Lievens, J. (2018). De N-VA is eigenlijk de marionet van Michel. *De Standaard*, 2018(december 20).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

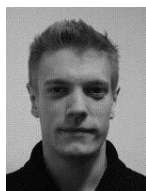
vuresearchportal.ub@vu.nl

DONDERDAG 20 DECEMBER 2018 - OPINIES

De N-VA is eigenlijk de marionet van Michel

Vervroegde verkiezingen of niet, volgens Johan Lievens lijkt de N-VA de kans op een zevende staatshervorming sowieso te hebben verspeeld.

JOHAN LIEVENS

Universitair docent staatsrecht aan de VU Amsterdam en onderzoeker aan het Leuven Centre for Public Law (KU Leuven)

Hoe groot het aandeel is van de N-VA in de huidige crisis, is voorwerp van debat. Zeker is dat de partij niet volledig vrijuit gaat. Ze had haar bezwaren tegen het Migratiepact op een gepaster moment kunnen opwerpen en had zich akkoord kunnen verklaren met het compromis van een interpretatieve nota bij het Compact. Bovendien is een premier publiek te kijk zetten als 'je marionet' een politieke vernedering die samenwerking ernstig bemoeilijkt. Bruggen bouw je daar niet mee.

De N-VA lijkt bluffend aan te sturen op vervroegde verkiezingen. Nochtans heeft de partij heel wat kastanjes in het vuur liggen, die snel in haar gezicht kunnen ontploffen. Niet alle wegen leiden namelijk naar een automatische uitvoering van

de fameuze ‘Atomaschriftjes’: de partij riskeert een zevende staatshervorming nog eens vijf jaar verder de toekomst in te katapulteren.

Koninklijk Tijdswinner

Om te beginnen dreigen vervroegde verkiezingen een ‘verklaring tot herziening van de Grondwet’ te belemmeren. Dat zit zo: de koning beraadt zich nu over het ontslag van de regering-Michel. In een eerste scenario weigert de koning het ontslag van de regering. Dat is erg onwaarschijnlijk, maar de bal komt dan opnieuw in het kamp van het parlement. De met groen-rood tromgeroffel aangekondigde motie van wantrouwen is dan opnieuw aan de orde. Neemt het parlement die motie aan, dan kan de koning het parlement ontbinden, waarna er verkiezingen volgen binnen de veertig dagen. Let wel: dat zijn dan verkiezingen zonder staatshervorming, want in dat scenario kan geen verklaring tot herziening van de Grondwet worden aangenomen.

De kans is groot dat de N-VA na vijf jaar communautaire stilstand met lege handen staat

Slikt het parlement de motie van wantrouwen in – of schenkt ze de regering onverwacht toch het vertrouwen – dan kan de minderheidsregering-‘Michel I bis’ voortploeteren tot aan de reeds geplande verkiezingen in mei – of tot de volgende motie van wantrouwen wordt ingediend. Dan kan het parlement in april (of eerder) wel een verklaring tot herziening van de Grondwet aannemen. Maar daarbij houdt Michel alle touwtjes in handen, zoals ik verderop zal toelichten.

Waarschijnlijker – scenario 2 – is dat de koning het ontslag van de regering aanvaardt. Maar ook dan blijven verschillende mogelijkheden bestaan. Stelt de koning voor het parlement te ontbinden en aanvaardt het parlement dat, dan volgen verkiezingen binnen de veertig dagen, ook hier zonder mogelijkheid op een staatshervorming.

Weigert het parlement de ontbinding, dan moet de koning in principe voortzoeken naar een nieuwe regering en volgen er pas verkiezingen in mei. Dan is een verklaring tot herziening van de Grondwet wél mogelijk. Hetzelfde gebeurt als de koning het ontslag van de regering aanvaardt, maar niet voorstelt de kamers te ontbinden. In principe wordt dan een nieuwe (in)formateur aangesteld, maar dat lijkt onzinnig omdat het einde van de regeerperiode nadert. Pro forma zou de koning een ‘Koninklijk Tijdswinner’ kunnen aanstellen. In de praktijk is het dan wachten op mei, met een regering van lopende zaken.

Michel trekt aan de touwtjes

Nog in een aantal andere scenario's blijft een staatshervorming mogelijk, maar ook dan is daartoe een verklaring tot herziening van de Grondwet vereist. Die moet worden aangenomen door de drie takken van de wetgevende macht: Kamer, Senaat en koning – met name de regering in (vermoedelijk) lopende zaken.

Dat brengt ons bij een nieuw probleem. Juridisch is men het er niet over eens of een regering van lopende zaken meer elementen in een herzieningsverklaring kan opnemen dan al in de laatste herzieningsverklaring vervat waren. Dat is in dit geval de verklaring uit 2014, die een erg mager beestje is. Een zevende staatshervorming, laat staan een copernicaanse omwenteling, realiseer je daar niet mee.

Politiek is het probleem knellender. Zelfs als er in Kamer en Senaat een meerderheid wordt gevonden om de Grondwet voor herziening vatbaar te verklaren (een gewone meerderheid volstaat daarvoor), blijft de vraag of de derde partner – de regering – mee in het bad zal willen. De recente vernedering indachtig – ‘Michel is onze marionet’ – zou het niet geheel onlogisch zijn als de MR weigert de regering een herzieningsverklaring te laten indienen. Dan staat de N-VA na vijf jaar communautaire stilstand met lege handen. De vraag is dan wie er precies wiens marionet is.